

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 150/2015 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Riitta Kimari, ympäristöministeriö
- ympäristöneuvos Maarit Haakana, ympäristöministeriö
- professori Peter Lund, Aalto-yliopisto
- asiantuntija Harri Heinaro, Motiva Oy
- energiainsinööri Kalevi Luoma, Suomen Kuntaliitto
- energia-asiantuntija Petri Pylsy, Suomen Kiinteistöliitto ry
- toiminnanjohtaja Kaija Savolainen, Suomen Omakotiliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rakennuksen energiatodistuksesta annettua lakia. Energiatodistusten hankkimisesta ja käyttämisestä kokonaan vapautettujen, tiettyihin käyttötarkoituksiin tarkoitettujen rakennusten tai rakennusten tilojen määrittelyä ehdotetaan muutettavaksi. Muutos-tarve aiheutuu siitä, että Euroopan komissio on todennut, että Suomen lainsäädäntö ei vastaa rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä siltä osin, mitä rakennustyyppinä tai rakennusten tilojen on jätetty energiatodistusmenettelyn ulkopuolelle.

Uimahallit, jäähallit, varastorakennukset, liikenteen rakennukset sekä rakennukseen liittyvät tai erilliset moottoriajoneuvosuojat ehdotetaan tulemaan energiatodistusmenettelyn piiriin. Puolustushallinnon käytössä olevat rakennukset tulisivat menettelyn piiriin osittain. Muutos ei koskisi sellaisia puolustushallinnon rakennuksia, joihin tai joiden käyttöön liittyy salassa pidettävää tietoa. Väliaikaisiin rakennuksiin liittyvää poikkeusta rajattaisiin siten, että energiatodistusmenettelystä vapautettaisiin vain sellaiset väliaikaiset rakennukset, joiden käyttöaika on enintään kaksi vuotta. Suojellut rakennukset tulisivat menettelyn piiriin. Vain siinä tapauksessa, jos rakennuk-

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2016 vp

sen luonne tai ulkonäkö muuttuisi vaatimuksen vuoksi tavalla, jota ei voida pitää hyväksyttävänä, rakennus voisi jäädä edelleen menettelyn ulkopuolelle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksellä toteutettava energiatodistusmenettelyn soveltamisalan laajentaminen perustuu Euroopan komission vaatimukseen. Ehdotettujen muutosten toteuttaminen on siten välttämätöntä. Valiokunta toteaa, että todistusmenettelyn piiriin tulee noin 50 000 uutta rakennusta, kuten uimahalleja, jäähalleja ja varastoja. Energiatodistus on hankittava vain rakennuksen rakentamisen, myynnin tai vuokrauksen yhteydessä taikka esillelaittovelvoitteen vuoksi. Esillelaittovelvoite koskee yli 250 m²:n suuruisia, yleisön toistuvien käyntien kohteena olevia julkisen palvelun tiloja tai liiketiloja. Velvoitetta sovelletaan ennen lain voimaantuloa käyttöönotettuihin rakennuksiin vuoden 2017 alusta alkaen.

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunta kiirehtii tässä yhteydessä lainvalmistelutyötä, joka on käynnistetty eduskunnan energiatodistustlain muuttamista koskevan kansalaisaloitteen (KAA 1/2014 vp — YmVM 5/2014 vp) käsittelyn yhteydessä hyväksymän lausuman johdosta. Eduskunta edellytti lausumassaan hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin muun muassa pientalojen energiatodistuksen sisällölliseksi muuttamiseksi helpommin ymmärrettäväksi poistaen energiamuotojen kertoimista aiheutuvat vertailtavuusongelmat.

Valiokunta korostaa, että rakennusten energiatehokkuuden parantamisessa on potentiaalia, jonka hyödyntäminen alentaa sekä energiakustannuksia että kasvihuonekaasupäästöjä. Energiatodistuksilla pyritään lisäämään mahdollisuuksia rakennusten energiatehokkuuden vertailuun sekä edistämään rakennusten energiansäästötoimien toteuttamista ja uusiutuvan energian käyttöä. Valiokunta toivoo, että energiatodistuksen jatkokehittämisessä etsitään ratkaisuja, joilla energiatodistus voisi kannustaa myös energian ajallisen kysyntäjouston potentiaalin hyödyntämiseen.

Jotta energiatehokkuuspotentiaali olisi hyödynnettävissä ja tavoitteena olevat ympäristöhyödyt saavutettaisiin, energiatodistuksen tulisi kuitenkin olla mahdollisimman helppolukuinen, ymmärrettävä ja hyödyt ja vaihtoehdot esille tuova asiakirja, josta kuluttajat olisivat kiinnostuneita ja joka myös kannustaisi rahaa säästäviin energiatehokkuustoimenpiteisiin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 150/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2016 vp

Helsingissä 3.3.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Kai Mykkänen kok
jäsen Riitta Myller sd
jäsen Martti Mölsä ps
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
varajäsen Hannu Hoskonen kesk (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2016 vp
Vastalause

VASTALAUSE

Perustelut

Energiatehokkuus ja energian säästäminen on tärkeä osa hiilidioksidipäästöjen vähentämistä ja ilmastomuutoksen hillitsemistä. Suomessa on paljon potentiaalia energiatehokkuuden lisäämiseen myös rakennuksissa. Suomeen hyväksytty energiamerkintälainsäädäntö on osoittautunut kuitenkin vaikeaselkoiseksi ja huonosti kansalaisia motivoivaksi. Tämä oli yksi syy siihen, että kansalaisaloite lainsäädännön muuttamiseksi sai riittävän määrän allekirjoituksia tullakseen eduskunnan käsittelyyn vuonna 2014. Vaikka eduskunta ei aloitetta sellaisenaan hyväksynyt, edellytti se käsittelyn yhteydessä antamassaan lausunnossa, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin pientalojen energiatodistusten sisällölliseksi muuttamiseksi.

EU:ssa ollaan uudistamassa energiatehokkuuslainsäädäntöä, ja esityksen pitäisi olla valmiina vuoden loppuun mennessä. Eduskunta on edellyttänyt, että hallitus aloitteellisesti pyrkii energiatehokkuusdirektiivin tarkistamiseksi energiatodistuksen muuttamiseksi vapaaehtoiseksi vanhojen omakotitalojen osalta. Energiatehokkuuslainsäädännön uudistus on oikea paikka käsitellä nyt kyseessä olevaa muutosta liittyen mm. omakotitaloihin liittyvien autotallien energiatodistuksiin. Yksittäiset muutokset muutenkin muutoksen alla olevaan lainsäädäntöön lisäävät byrokratiaa ja lainsäädännön epäselvyyttä.

Edellä olevan lisäksi edellyttämme, että hallitus tuo pikaisesti eduskunnan (KAA 1/2014 — YmVM 5/2014 vp) edellyttämän lakiesityksen ja vaikuttaa EU:n uudistettavaan lainsäädäntöön.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 3.3.2016

Riitta Myller sd
Katja Taimela sd